

Sygn. akt XXIII Gz 66/17

POSTANOWIENIE

Dnia 16 lutego 2017 r. Sąd Okręgowy w Warszawie, XXIII Wydział Gospodarczy Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Alicja Dziekańska
Sędziowie: SO Bernard Litwiniec

SO Anna Gałas (spr.)
po rozpoznaniu w dniu 16 lutego 2017 r. w Warszawie
na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W.
o zapłatę

na skutek zażalenia powódki

na postanowienie Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy w Warszawie

z dnia 15 września 2016 r., sygn. akt VIII GC 1892/16 (poprzednio: VIII GNc 2067/16)

postanawia:

uchylić zaskarżone postanowienie i przekazać sprawę Sądowi Rejonowemu dla m. st. Warszawy w Warszawie do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego.

SSO Anna Gałas SSO Alicja Dziekańska SSO Bernard Litwiniec

Sygn. akt XXIII Gz 66/17

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 15 września 2016 r. Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie zawiesił z urzędu postępowanie na podstawie art. 177 § 1 pkt 1) k.p.c.

W uzasadnieniu Sąd Rejonowy podał treść art. 177 § 1 pkt 1) k.p.c. Dalej podał, że w niniejszej sprawie rozstrzygnięcie zależy od wyniku postępowania wywołanego pozwem w trzech kolejno wymienionych sprawach przez podanie danych tych spraw: przedmiot, strony, sygnatura i sąd, przed którym toczą się owe sprawy.

Zażalenie na to postanowienie wywiódł powód zaskarżając je w całości.

Zaskarżonemu postanowieniu zarzucono:

1. naruszenie art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c., poprzez zawieszenie postępowania z uwagi na toczące się postępowania cywilne, które mogą mieć istotny wpływ na rozstrzygnięcie w niniejszej sprawie, a to w szczególności z uwagi na:
 - a. nie wskazanie, jaki element podstawy faktycznej jest brakującym dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy,
 - b. nie rozważenie wszystkich okoliczności toczących się postępowań, co miałyby doprowadzić do wykazania celowości zawieszenia niniejszego postępowania,,

c. naruszenie charakteru wyjątkowości instytucji zawieszenia postępowania, z uwagi na inne toczące się postępowanie cywilne,

2. naruszenie art. 177 § 1 pkt w zw. z art. 234 k.p.c. w zw. z art. 3 ustawy o księgach wieczystych i hipotece poprzez zawieszenie postępowania, co w ocenie pozwanego narusza domniemanie zgodności ujawnionego w księdze wieczystej prawa z rzeczywistym stanem prawnym, podczas gdy sąd jest takim domniemaniem związany do czasu przeprowadzenia postępowania dowodowego, które to postępowanie domniemanie takie dopiero ewentualnie wzruszy,

3. naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. stosowanym odpowiednio, poprzez nie wskazanie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, a mianowicie: ustalenie faktów, które sąd uznał za udowodnione, dowodów na których się oparł i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej oraz wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa, co czyni niemożliwym odniesienie się do motywów sadu pierwszej instancji leżących u podstaw zawieszenia postępowania.

Wskazując na te zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

W odpowiedzi na zażalenie pozwany wniósł o jego oddalenie i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie powoda zasługuje na uwzględnienie i skutkowało koniecznością wydania orzeczenia kasatoryjnego, ponieważ Sąd Rejonowy nie rozpoznał istoty sprawy, co oznacza też trafność wszystkich zarzutów naruszenia art. 177 § 1 pkt 1) k.p.c.

Skarżący podniósł też zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c, który należy w pełni podzielić, ponieważ w istocie uzasadnienie zaskarżonego postanowienia Sądu Rejonowego nie spełnia elementarnych postanowień tego przepisu. W uzasadnieniu ograniczono się tylko do przytoczenia przepisów prawa procesowego (art. 177 § 1 pkt 1) k.p.c.) oraz stwierdzenia, że rozstrzygnięcie w przedmiotowej sprawie zależy od wyniku postępowania w trzech kolejno wymienionych sprawach. W ocenie sądu drugiej instancji orzeczenie takie w ogóle nie poddaje się kontroli instancyjnej, ponieważ nieznanym jest proces myślowy sądu pierwszej instancji, który doprowadził do takiego a nie innego rozstrzygnięcia. Podstawa prawna zawieszenia postępowania z urzędu jest prawidłowa ale zastosowanie powinno być rozważone z właściwym odniesieniem do każdej ze spraw z podaniem też konkretnych okoliczności, które zadecydowały o tym, że w ocenie sądu pierwszej instancji rozstrzygnięcie w rozpoznawanej sprawie nie może zapaść bez orzeczenia w innych sprawach. Sąd zawieszający postępowanie z uwagi na wynik innego toczącego się postępowania cywilnego, jest obowiązany dokonać wszechstronnej analizy w kontekście prejudycjalności.

Zawieszenie, którego podstawą jest norma art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c. jest zawieszeniem mogącym wprawdzie nastąpić także z urzędu ale ma charakter fakultatywny. Oznacza to, że doprowadzenie do stanu, w którym czasowo postępowanie nie jest prowadzone pozostawione zostało ocenie sądu, który na podstawie analizy okoliczności faktycznych ma stwierdzić czy rzeczywiście, nawet przy konstatacji, że przyczyna zawieszenia istnieje, wstrzymywanie rozpoznawania sprawy jest celowe. O zależności prejudycjalnej postępowania cywilnego od wyniku innego postępowania (cywilnego), w rozumieniu wskazanej normy procesowej, można mówić jedynie wówczas gdy kwestia będąca przedmiotem innego postępowania stanowi element podstawy faktycznej rozstrzygnięcia danej sprawy. Innymi słowy do zawieszenia na tej podstawie może dojść wówczas gdy bez rozstrzygnięcia kwestii prejudycjalnej niemożliwe jest rozstrzygnięcie sprawy w toczącym się postępowaniu (por. też Kodeks postępowania cywilnego - komentarz pod redakcją E. Marszałkowska-Krześ, Wydawnictwo C.H.Beck, Wydanie 17). Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 14

października 1980 r.. IV PZ 62/80 stwierdził słusznie, że przepis art. 177 k.p.c. dający sądowi możliwość zawieszenia postępowania w określonych przypadkach nie oznacza pozostawiania kwestii zawieszenia postępowania dowolnemu

uznaniu sądu lecz nakłada na sąd obowiązek rozważenia czy w konkretnej sprawie zachodzą szczególne okoliczności uzasadniające celowość zawieszenia postępowania.

Tak rozumiana zależność pomiędzy niniejszym postępowaniem, a tymi, które wymienił sąd pierwszej instancji nie została w ogóle przeanalizowana. Co więcej wskazanie tylko podstawowych danych o trzech sprawach tj. stron, sąd prowadzącego sprawę i przedmiotu, w szczególności przedmiot pierwszej z nich „o uchylenie uchwał walnego zgromadzenia członków (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w W.”, drugiej: „o usunięcie niezgodności pomiędzy stanem prawnym nieruchomości lokalowej ujawnionej w księdze wieczystej nr (...) a rzeczywistym stanem prawnym” oraz trzeciej: „o ustalenie, że pozwana nie wstąpiła w stosunek najmu w miejsce (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w W.” to zbyt mało, aby uznać, że jakkolwiek analizę podstaw zawieszenia postępowania sąd pierwszej instancji przeprowadził.

Treść uzasadnienia zaskarżonego postanowienia jest tak skrótowa, że faktycznie należało uznać, że Sąd Rejonowy nie rozpoznał istoty sprawy. Nierozpoznanie istoty sprawy w rozumieniu art. 386 § 4 k.p.c. następuje wówczas, gdy sąd pierwszej instancji zaniecha zbadania materialnej podstawy żądania pozwu albo pominie merytoryczne zarzuty pozwanego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 października 2005 r., III CK 161/05). Z kolei Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w wyroku z dnia 19 listopada 2008 r. (I ACa 940/08) wyjaśnił, że na gruncie przepisu art. 386 § 4 k.p.c. nierozpoznanie istoty sprawy oznacza niewyjaśnienie i pozostawienie poza oceną okoliczności faktycznych, stanowiących przesłanki zastosowania normy prawa materialnego, będącej podstawą sformułowanego w pozwie roszczenia. Zgodnie z art. 397 § 2 k.p.c. w postępowaniu zażaleniowym stosuje się odpowiednio przepisy o postępowaniu apelacyjnym, co oznacza konieczność zweryfikowania, czy istota sprawy została rozpoznana, zaś gdy to nie ma miejsca zaskarżone orzeczenie podlega uchyleniu, a sprawa przekazaniu sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

W ocenie Sądu Okręgowego do takiej właśnie sytuacji doszło w rozpoznawanej sprawie, gdyż Sąd Rejonowy nie rozpoznał istoty sprawy uznając tylko, że w sprawie zachodzą podstawy do zawieszenia postępowania z urzędu, abstrahując od tego, że zawieszenie to choć z urzędu jest fakultatywne. Sąd Rejonowy nie przedstawił żadnej argumentacji odnośnie swojego rozstrzygnięcia, nie poczynił ustaleń faktycznych, nie odniósł

ich do przesłanek zawieszenia, wreszcie nie wyjaśnił stronom dlaczego tj. z jakich przyczyn faktycznych i prawnych w odniesieniu do każdej z powołanych spraw postępowanie w tej sprawie toczyć się nie może.

Wobec tego, że Sąd Rejonowy nie poczynił w sposób prawidłowy niezbędnych ustaleń faktycznych ani nie wyjaśnił jakie konkretnie kwestie we wskazanych sprawach będą stanowić elementy podstawy faktycznej w sprawie niniejszej, a tym samym nie rozpoznał istoty sprawy, konieczne było wydanie orzeczenia kasatoryjnego i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania, o czym orzeczono na mocy art. 386 § 4 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c, pozostawiając też temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego w orzeczeniu kończącym postępowanie (art. 108 § 2 k.p.c).

SSO Anna Gałas SSO Alicja Dziekańska SSO Bernard Litwiniec